

Focus op bestuiving

Wist je dat niet minder dan 80% van de plantensoorten voor de voortplanting afhankelijk is van het bezoek van insecten?

Bestuiving* is inderdaad een onmisbare schakel in de levenscyclus van planten. Daarbij wordt stuifmeel van het mannelijke naar het vrouwelijke element van de bloemen gebracht, dit is van de meeldraden naar de stamper. Bestuiving kan gebeuren via wind, water of dieren, maar insecten zijn veruit de beste bestuivers.

Insecten bezoeken bloemen om voedsel onder de vorm van nectar en stuifmeel te verzamelen voor zichzelf en voor hun larven. Daarbij hecht zich stuifmeel aan hun lichaam dat dan van de éne naar de andere bloem wordt gebracht en zo een kruisbestuiving* mogelijk maakt.

Een dergelijke vorm van bestuiving, de enig mogelijke voor een groot aantal planten, zorgt tegelijkertijd voor een vermenging van het genetisch materiaal. Dat is van belang omdat een te grote genetische eenvormigheid de soort kwetsbaar maakt. Ze kan dan minder goed reageren op bacteriële of klimatologische bedreigingen. De miljarden bezoeken van deze zoemende werkkrachten waarborgen de uitwisseling van genen*, de gezondheid van de planten en, op langere termijn, van de ecosystemen*.

gevlekte smalboek op margriet © G. Deflandre

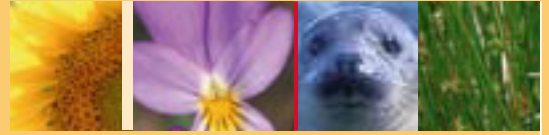
Vier insectengroepen steken er bovendien wat bestuiving betreft. De zeer uitgebreide, kleurrijke en gevarieerde groep van de kevers is er één van. De boktorren met hun lange

pyamazweefvlieg op kogellook © G. Deflandre

aardhommel op slangenkruide © G. Deflandre

antennen zijn wellicht hun meest spectaculaire vertegenwoordigers. De bestuivende rol van de kevers is echter relatief beperkt.

koninginnenpage op speerdistel © G. Deflandre

Vliegen en verwante insecten bezoeken vooral schermbloemigen en zijn dankzij hun grote activiteit en diversiteit belangrijke bestuivers van deze planten, die niet zo vaak worden bezocht door topbestuivers als bijen en hommels.

Vlinders spelen eveneens een belangrijke bestuivende rol, en zijn zowel overdag als 's nachts actief. Maar dé specialisten bij uitstek zijn de bijen en hommels. Ze zijn verantwoordelijk voor de bestuiving van 100% van de klavergewassen, 90% van de kleine fruitsoorten, meloenen en pompoenen, 80% van de kersen en aardbeien, 70% van de appels...

gouden tor op kornoelje © G. Deflandre

Vermeldenswaardig is zeker dat het fruit dat is ontstaan na bestuiving door insecten beter bewaart, lekkerder smaakt en dat hun zaden een grotere kiemkracht hebben. En ook de economie vaart er wel bij: 20% van de teelten bestoven door

insecten worden 'bediend' door bijen. Hun werkzaamheden zouden, alleen al in de Europese Unie, goed zijn voor meer dan 4,7 miljard euro per jaar.

De rol van bijen en hommels is zo belangrijk en hun populaties* zodanig bedreigd, dat kweekprogramma's zijn voorzien

om teelten in serres te bestuiven. Anderzijds mag de rol van in het wild levende bestuivers niet worden onderschat. Door hun soortenrijkdom en diversiteit zijn ze minder kwetsbaar voor milieuveranderingen. Ze kunnen als het ware worden beschouwd als levend erfgoed en betekenen een wissel op de toekomst. Bijenkorven en hun inwoners zijn immers zeer kwetsbaar door de opgelegde hygiënische maatregelen.

honingbij op bittere wilg © G. Deflandre

De aanwezigheid en diversiteit van bestuivers in een ecosysteem getuigen ontegensprekelijk van de kwaliteit van hun leefmilieu, en dus ook van dat van ons. De afnemende populaties zijn een belangrijk signaal waar we rekening mee moeten houden en dat we moeten proberen te begrijpen en te voorkomen. Misschien moeten we voor de afdeling groenten en fruit van de grote supermarkten denken aan een kwaliteitslabel 'geproduceerd dankzij insecten'.

kleine vos op wildemanskruid © G. Deflandre